

Dopingmidler

Revideret 14. maj 2020

1. Overblik og tjekliste

Ved behandlingen af dopingsager skal anklagemyndigheden i forbindelse med **tiltalerejsningen** være opmærksom på følgende:

- Er der tale om besiddelse af ulovlige dopingmidler til eget forbrug eller er besiddelsen sket med henblik på videreoverdragelse? (pkt. 4.2.)
- Er overtrædelsen af lov om forbud mod visse dopingmidler så grov, at den er omfattet af straffelovens § 191 a? (pkt. 4.3.)
- Er der dopingmidler, redskaber eller udbytte, der skal konfiskeres under hovedforhandlingen? (pkt. 5.4.)
- Se i øvrigt Rigsadvokatens brev af 7. juli 2017 med bilag.

Ved behandlingen af dopingsager skal anklagemyndigheden i forbindelse med **overvejelser omkring strafpåstanden** være opmærksom på følgende:

- Er der tale om besiddelse af ulovlige dopingmidler til eget forbrug (pkt. 5.1.)
- Er der tale om besiddelse af ulovlige dopingmidler med henblik på videreoverdragelse? (pkt. 5.3.)
- Er forholdet omfattet af straffelovens § 191 a? (pkt. 5.4.)

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Opgørelse af samlet mængde dopingmidler

I sager om dopingmidler skal politiet foretage en optælling af den samlede mængde dopingmidler med henblik på omregning til dopingenheder. Omregningen af dopingmidlerne til dopingenheder skal ske efter de retningslinjer, der er beskrevet under pkt. 4.2. om opgørelse af dopingenheder.

Politiet skal som dokumentation foretage en detaljeret opgørelse af de fundne dopingmidler i kosterrapporten, hvor der bl.a. skal anføres, hvilket aktivt stof dopingmidlet indeholder, og politiet skal sørge for fotodokumentation af det fundne doping, herunder ved at fotografere eventuelle etiketter mv.

Dopingmidlerne skal som udgangspunkt ikke indsendes til de retsmedicinske institutter eller i øvrigt analyseres til brug for den konkrete straffesag.

3. Forberedelse

3.1. Før tiltalerejsning

Før der rejses tiltale i en sag om besiddelse eller videreoverdragelse af ulovlige dopingmidler, bør navnlig følgende overvejes:

- A. Er besiddelsen sket med henblik på den sigtedes eget forbrug, eller har den sigtede haft til hensigt helt eller delvist at videreoverdrage de ulovlige dopingmidler?
Når en sigtet findes i besiddelse af ulovlige dopingmidler, skal det i forbindelse med tiltalerejsningen overvejes, om der er tale om besiddelse af dopingmidler til eget forbrug, eller om der er tale om besiddelse af dopingmidler med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg. Du kan under pkt. 4.3. læse nærmere om denne afgrænsning.
- B. Er forholdet omfattet af straffelovens § 191 a om grov dopingkriminalitet?

Anklagemyndigheden skal ved tiltalerejsningen vurdere, om forholdet eventuelt tillige er omfattet af straffelovens § 191 a om grov dopingkriminalitet. Det er som udgangspunkt mængden af dopingmidler (i form af dopingenheder), som den sigtede er i besiddelse af eller eventuelt har solgt, der er afgørende for, hvorvidt forholdet bør henføres under straffelovens § 191 a, men andre omstændigheder kan også indgå i vurderingen. Du kan læse mere om afgrænsningen mellem dopingloven og straffelovens § 191 a under pkt. 4.4.

- C. Rejser sagen (særlige) spørgsmål om konfiskation af genstande, udbytte mv.?

Som ved en lang række andre typer af straffesager skal det i forbindelse med tiltalerejsningen i en sag om ulovlige dopingmidler overvejes, om sagen giver anledning til, at der nedlægges påstand om konfiskation i medfør af straffelovens §§ 75-77 a. Du kan under pkt 5.5. læse nærmere om konfiskation.

4. Jura

4.1. Lov om forbud mod visse dopingmidler og straffelovens § 191 a

Efter lov nr. 232 af 21. april 1999 om forbud mod visse dopingmidler (dopingloven), som senest ændret ved lov nr. 352 af 6. maj 2009, er bl.a. ind- og udførsel, salg og besiddelse af visse dopingmidler forbudt, medmindre der er tale om lægeordineret anvendelse til sygdomsforebyggelse eller -behandling eller til videnskabelige formål.

Doping er en fællesbetegnelse for stoffer, herunder lægemidler og euforiserende stoffer, der er fremmede for kroppen eller benyttes i store mængder eller på særlig måde med det formål at forøge idrætsudøveres præstationer. Dopingloven regulerer salg og besiddelse mv. af lægemidler, der anvendes til doping.

Efter dopinglovens § 1 finder loven anvendelse på følgende følger grupper af dopingmidler:

- Anabole steroider
- Testosteron og derivater heraf samt tilsvarende stoffer med androgen virkning.
- Væksthormon.
- Erythropoietin og midler, som har lignende virkning ved at øge mængden af røde blodlegemer i blodet til over normale værdier for alder og køn.
- Midler, som øger produktion og frigørelse af
 - væksthormon,
 - testosteron og derivater heraf eller af tilsvarende stoffer med androgen virkning eller
 - naturligt erythropoietin.

Hvis dopingmidler anvendes uden medicinsk begrundelse eller i doser, der langt overstiger anbefalingen, eller over længere tidsrum end sædvanligt, kan brugen indebære store helbredsmæssige

risici for idrætsudøveren. Formålet med loven er at begrænse raske menneskers brug af dopingmidler, og et væsentligt element i den forbindelse er forbuddet mod, at private indfører, overdrager og forhandler midlerne, samt mod at private besidder midlerne til andet end de udtrykkeligt nævnte formål.

Inden for det idrætsretlige system sanktioneres idrætsudøveres brug af dopingmidler, og det er i forarbejderne til loven (L 98 af 25. november 1998, de almindelige bemærkninger, pkt. 7.) anført, at det fortsat skal være idrætsorganisationerne, der har ansvaret for bekæmpelsen af doping i den organiserede idrætsverden. Uanset at det idrætsretlige system kan fastsætte f.eks. karantæne over for en idrætsudøver, der har anvendt doping, finder dopingloven dog også anvendelse ved ulovlig besiddelse mv. af dopingmidler hos en idrætsudøver, der er undergivet de idrætsretlige regler.

Der er udarbejdet en vejledende liste over stoffer, der falder ind under de grupper af dopingmidler, der er omfattet af lovens § 1.

Listen, der ikke er udtømmende, ajourføres med jævne mellemrum og findes på [lægemiddelstyrelsens hjemmeside](#).

Hvis der er tvivl om, hvorvidt et bestemt middel falder ind under lovens § 1, kan spørgsmålet forelægges for Lægemiddelstyrelsen.

Straffelovens § 191 a er indsat i straffeloven ved lov nr. 1620 af 26. december 2013. Bestemmelsen indeholder ikke nogen selvstændig kriminalisering, men en skærpet strafferamme på 6 års fængsel for visse kvalificerede overtrædelser af lov om forbud mod visse dopingmidler.

Bestemmelsen finder anvendelse, når der er tale om overdragelse af dopingmidler til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller under andre særligt skærpende omstændigheder. Bestemmelsen omfatter ikke alene salg, men også vederlagsfri uddeling af dopingmidler, f.eks. med henblik på oparbejdelse af et marked.

Bestemmelsen tager særligt sigte på organiseret og omfattende dopinghandel, herunder med internationale forgreninger, og på enkeltstående særligt grove tilfælde (pkt. 4.4.).

4.2. Opgørelse af dopingenheder

I forarbejderne til lov nr. 352 af 6. maj 2009 om ændring af lov om forbud mod visse dopingmidler (Skærpelse af straffen for forhandling, udlevering eller fordeling af dopingmidler) anvendes begrebet ”dopingenheder” dels i forbindelse med gennemgangen af gældende ret, dels i forbindelse med bemærkningerne om, at det ved strafudmålingen forudsættes, at der bl.a. lægges vægt på antallet af dopingenheder. Det er imidlertid ikke i forarbejderne nærmere defineret, hvad en dopingenhed består af.

Mængden af dopingmidler opgøres i praksis som udgangspunkt i antal enheder – uafhængigt af stofkoncentrationen, og uafhængigt af om midlerne er i pille- eller ampulform.

Rigsadvokaten har med inddragelse af Rigspolitiet og Anti Doping Danmark fastsat retningslinjer for beregning af antal dopingenheder.

Retningslinjerne indebærer, at en dopingenhed udgør:

- 1 pille/kapsel/tablet,
- 0,5 ml væske,
- 25 mg pulver eller

- 25 mg aktivt stof i plaster, creme, spray mv.

Det er hensigten med retningslinjerne, at politiet og anklagemyndigheden på baggrund af en opgørelse af den samlede mængde dopingmidler i en konkret straffesag skal kunne beregne antallet af dopingenheder. Beregningen af antallet af dopingenheder skal udelukkende foretages på baggrund af mængden dopingmidler, og det er – ligesom tilfældet er i sager om euforiserende stoffer – som udgangspunkt uden betydning for beregningen, hvilken koncentration dopingmidlerne har. Der skal således som udgangspunkt ikke indsendes prøver af dopingmidlerne til de retsmedicinske institutter eller i øvrigt foretages analyse af dopingmidlerne til brug for den konkrete straffesag.

Retningslinjerne finder anvendelse på sager, hvor der udstedes bødeforelæg eller rejses tiltale efter den 1. august 2017, og hvor der forinden måtte være indhentet en erklæring fra de retsmedicinske institutter.

Se i øvrigt [Rigsadvokatens brev af 7. juli 2017 med bilag](#).

4.3. Afgrænsningen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse

Når en sigtet findes i besiddelse af ulovlige dopingmidler, skal det overvejes, om der er tale om besiddelse af dopingmidler til eget forbrug, eller besiddelse af dopingmidler med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg.

I den forbindelse vil navnlig mængden være afgørende. Der kan imidlertid være konkrete omstændigheder, som peger på, at besiddelsen af dopingmidlerne er sket med henblik på videreoverdragelse.

4.4. Afgrænsningen mellem lov om forbud mod visse dopingmidler og straffelovens § 191 a

Ved vurderingen af, om der foreligger sådanne særligt skærpende omstændigheder, at et forhold tillige skal henføres under straffelovens § 191 a, kan der bl.a. lægges vægt på, om der er tale om en mere systematisk overtrædelse af dopinglovgivningen, herunder om forholdet har karakter af et illegalt erhverv, f.eks. hvor den kriminelle fungerer som fast leverandør af ikke ubetydelige mængder af dopingmidler til aftagere i et større antal motions- og fitnesscentre (grossistlignende virksomhed). Der henvises til forarbejderne til straffelovens § 191 a ([L 8 af 2. oktober 2013, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2.](#)). Efter Rigsadvokatens opfattelse vil eksempelvis salg af større mængder dopingmidler på internettet gennem webshops eller lignende efter omstændighederne udgøre en systematisk overtrædelse af dopinglovgivningen.

Ved vurderingen af, hvorvidt et forhold skal henføres under straffelovens § 191 a, kan der bl.a. lægges vægt på, om der er tale om et betydeligt antal dopingenheder. Herudover kan der – i det omfang der foreligger oplysninger herom – lægges vægt på, om de dopingmidler, som eksempelvis er produceret eller distribueret, har en betydelig værdi.

Der kan desuden lægges vægt på, om der er indikation for, at der har fundet produktion eller distribution i stor skala sted. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved fund af udstyr til fremstilling og distribution af dopingmidler, herunder pillepressere og et større antal ampulglas og pillehylstre, herunder ubrugte.

Andre særligt skærpende omstændigheder i straffelovens § 191 a omfatter bl.a. tilfælde, hvor der er sket udbredelse af særligt farlige dopingmidler, selv om der kun er tale om små mængder. Der sigtes her til situationer, hvor dopingmidlets kemiske sammensætning eksempelvis har eller kunne have frembragt en overhængende fare for menneskers liv eller helbred.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande ved besiddelse af ulovlige dopingmidler til eget forbrug

Anklagemyndigheden skal anvende bødepåstandene i skema 1 i sager om overtrædelse af lov om visse dopingmidler, når der er tale om besiddelse til eget forbrug.

Skema 1. Følgende bødepåstande anvendes i sager om besiddelse af ulovlige dopingmidler til eget forbrug:

Antal enheder	Bødepåstand
1-49	1.000
50-99	1.500
100-199	2.500
200-299	3.500
300-399	5.000
400-499	6.500
500-599	8.000
600-699	9.000
700-799	10.500
800-899	12.000
900-999	13.000

I TfK 2012.129V blev den tiltalte idømt en bøde på 5.000 kr. for at have indført 360 enheder dopingmidler.

Ved besiddelse af større mængder end 999 enheder skal der som udgangspunkt nedlægges påstand om frihedsstraf.

Ved besiddelse af dopingmidler til eget forbrug i fængsler skal der nedlægges påstand om frihedsstraf også ved mængder under 1.000 enheder. Det gælder, uanset om den pågældende er tidligere straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, jf. f.eks. TfK 2002.615/1Ø, TfK 2004.227V og U 2013.1228Ø.

5.2. Nedsættelsesgrunde

Bøderne nedsættes for unge under 18 år og for personer med særlig lav indtægt i overensstemmelse med ordningen på færdselslovens område. Det er alderen og indtægtsforholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for spørgsmålet om bødenedsættelse.

Nærmere retningslinjer, herunder indtægtsgrenser for bødenedsættelse, kan findes i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Straffens fastsættelse, under punktet straf og andre retsfølger.

5.3. Strafpåstande ved overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af ulovlige dopingmidler

Når der er tale om overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af ulovlige dopingmidler, skal anklagemyndigheden som udgangspunkt nedlægge påstand om en ubetinget frihedsstraf.

Skema 2. Følgende strafpåstande anvendes som udgangspunkt i sager om overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af ulovlige dopingmidler:

Antal enheder	Strafpåstand
1. gangstilmælde:	
1-999	7 dages fængsel
1.000-15.000	20-60 dages fængsel
Over 15.000	Fængselsstraf fastsat i måneder
2. gangstilmælde eller derover:	
1-4.999	60 dages fængsel

5.000 eller derover	Fængselsstraf fastsat i måneder
---------------------	---------------------------------

Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 352 af 6. maj 2009 om ændring af lov om forbud mod visse dopingmidler (L 85 af 5. december 2008, de almindelige bemærkninger, pkt. 4.1.), hvor det fremgår, at straffen som udgangspunkt skal fastsættes som en ubetinget frihedsstraf.

I TfK 2013.93Ø blev tiltalte, der tidligere var straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, straffet med ubetinget fængsel i 50 dage for at have været i besiddelse med henblik på videreoverdragelse af i alt 1351 ulovlige dopingenheder af forskellige slags. Byretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at tiltalte tidligere var straffet én gang for ligeartet kriminalitet, og at udgangspunktet efter forarbejderne til lov nr. 352 af 6. maj 2009 om ændring af lov om forbud mod visse dopingmidler, i et 2. gangstilfælde af besiddelse med henblik på videresalg af under 5000 enheder måtte antages at være fængsel i 60 dage. Byretten fandt det imidlertid, da tiltaltes besiddelse befandt sig i den lave ende af intervallet 1.000-5.000 enheder, forsvarligt at fastsætte straffen til fængsel i 50 dage. Landsretten stadfæstede dommen.

Ved overdragelse eller besiddelse af dopingmidler med henblik på videreoverdragelse i fængsler, skal anklagemyndigheden selv ved helt små mængder, nedlægge påstand om en ubetinget frihedsstraf.

5.4. Strafpåstande ved overtrædelse af straffelovens § 191 a

Efter straffelovens § 191 a er der mulighed for at idømme straffe på indtil 6 års fængsel ved grove overtrædelser af dopinglovgivningen. Bestemmelsen skal ikke udelukkende anvendes, hvor strafferammen i dopingloven ikke er tilstrækkelig. Bestemmelsen skal således anvendes i tilfælde, hvor forholdet skønnes at være så groft, at samfundets reaktion bør komme til udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for dopingloven. Dette gælder, selv om den konkrete forskyldte straf fastsættes til mindre end fængsel i 2 år. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 1620 af 26. december 2013 (L 8 af 2. oktober 2013, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2.)

5.5. Konfiskation af ulovlige dopingmidler, redskaber og udbytte

På samme måde som i sager om euforiserende stoffer skal det i dopingsager overvejes, om der er grundlag for konfiskation. Straffelovens §§ 75-77 a indeholder bestemmelser om konfiskation. De almindelige betingelser for konfiskation af udbytte og genstande fremgår af § 75, mens § 76 bestemmer, hos hvem konfiskation kan finde sted. Herudover kan der efter straffelovens § 76 a ske konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

5.5.1. Konfiskation af ulovlige dopingmidler og redskaber

Findes nogen i besiddelse af ulovlige dopingmidler, skal dopingmidlerne søges beslaglagt og konfiskeret, jf. straffelovens § 75, stk. 2. Det samme gælder redskaber, der benyttes til at fordele dopingmidler, f.eks. en vægt eller ampuller til opbevaring af dopingmidler.

I medfør af § 1, nr. 18, i bekendtgørelse nr. 1297 af 18. november 2010 kan der i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, vedtages udenretlig konfiskation af dopingmidler, som sigtede ikke lovligt er i besiddelse af.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation af bl.a. de i § 75, stk. 2, nævnte genstande ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne han eller hun har handlet.

5.5.2. Konfiskation af udbytte

Udbytte ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1.

Dette indebærer, at der påstås konfiskation af salgssummen i medfør af § 75, stk. 1, såfremt salgssummen for dopingmidlet helt eller delvis er i behold. Hvis dette ikke er tilfældet, påstås konfiskation af et beløb, der svarer til udbyttet.

Udgangspunktet for beregningen af udbyttet er det beløb, som er kommet ind ved salget, med fradrag af indkøbsprisen. Omkostninger forbundet med salget, herunder betaling af personer for medvirken ved salget, fradrages ikke.

Hvis der ikke foreligger præcise oplysninger om indkøbspris og salgspris, påstås konfiskation af et skønsmæssigt beløb, der med sikkerhed må antages at dække fortjenesten, jf. § 75, stk. 1, 2. pkt. Konfiskation efter denne bestemmelse kan kun ske af udbytte, som tiltalte har opnået ved den overtrædelse, som han eller hun findes skyldig i, jf. nedenfor om straffelovens § 76 a vedrørende konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

Det beløb, der påstås konfiskeret, anføres i anklageskriftet.

I forhold med flere gerningsmænd må anklagemyndigheden på grundlag af et skøn foretage en fordeling, eventuelt ligedeling, og nedlægge konfiskationspåstand over for hver enkelt af de tiltalte, idet der ikke er adgang til at idømme flere tiltalte solidarisk konfiskation, jf. § 76, stk. 1, og U 1993.48H og U 2006.171H.

5.5.3. Anvendelsen af udenretlig konfiskation

Udenretlig konfiskation af pengeudbytte indvundet ved en strafbar handling kan ske i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, jf. § 2 i [bekendtgørelse nr. 1297 af 18. november 2010](#).

5.5.4. Udbyttekonfiskation efter straffelovens § 76 a

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation efter § 75, stk. 1, ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling.

Bestemmelsen har til formål at øge mulighederne for konfiskation af udbytte ved kriminalitet, så det i visse tilfælde er tiltalte, der skal bevise eller sandsynliggøre, at pågældendes formue ikke stammer fra en lovovertrædelse.

Der findes en omfattende praksis vedrørende anvendelsen af straffelovens § 76 a. For så vidt angår den nedre beløbsmæssige grænse for konfiskation efter bestemmelsen bemærkes, at Østre Landsret i [U](#)

2005.1757H afviste konfiskation af 5.000 kr. hos T og konfiskation af 4.500 kr. og en guldhalskæde hos B under henvisning til forarbejderne til straffelovens § 76 a. Spørgsmålet om konfiskation indgik ikke i Højesterets behandling af sagen.

Særlig vedrørende konfiskation af formuegoder bemærkes, at anklagemyndigheden ved beslaglæggelse af fast ejendom, herunder andelsboliger, og biler med henblik på konfiskation skal sørge for, at beslaglæggelsen tinglyses, jf. herved retsplejelovens § 807, stk. 4.

Bestemmelsen i § 76 a blev indsat i straffeloven ved lov nr. 411 af 10. juni 1997 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og våbenloven (Styrkelse af politiets muligheder for at efterforske alvorlig kriminalitet, konfiskation, øget vidnebeskyttelse og skærpelse af straffen for våbenbesiddelse mv.).

6. Efter dom

7. Love og forarbejder

Straffeloven:

Seneste lovbekendtgørelse

- Lovbekendtgørelse nr. 1052 af 4. juli 2016 af straffeloven.

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 1620 af 26. december 2013 om ændring af straffeloven (Forhøjet strafferamme for grov dopingkriminalitet) (L 8 af 2. oktober 2013).

Lov om forbud mod visse dopingmidler:

Seneste hovedlov og lovbekendtgørelse

- Lov nr. 232 af 21. april 1999 om forbud mod visse dopingmidler (L 98 af 25. november 1998)

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 352 af 6. maj 2009 om ændring af lov om forbud mod visse dopingmidler (Skærpelse af straffen for forhandling, udlevering eller fordeling af dopingmidler) (L 85 af 5. december 2008)